

af 1814, ifølge hvilken der kunde oprettes saadanne Skoler, og det blev tillige opløst, at de førte en henfygnende Tilværelse. Som Følge deraf vilde Regjeringen ikke bringe noget Saadant i Forslag; saa vidt jeg veed, findes der heller ikke noget derom i Loven, og Sagen blev stillet i Bero. Som jeg før sagde, kender jeg ikke Sagen næriere; men jeg skal nævne som Hjemmelsmand en Mand, der har reist meget i Preussen netop for at sætte sig ind i Skolesagen, og som holdt et Foredrag derom, hvilket jeg hørte; han har jeg bagefter spurgt for at være vis paa, at jeg ikke tog Feil. — Der er et Forhold som jeg endnu maa berøre, men jeg maa gjøre det noget flygtigt for ikke at gjøre Forhandlingen for vidtløftig. Det er i Virkt en Sag, som efter min Mening er af stor Vigtighed, og som ikke alene berører dette Lovforslag, men tillige rører ved et andet Lovforslag, som maatte nu i dette Nielst forhandles i det andet Thing, nemlig Lovforslaget om Børns og unge Menneskers Arbeiden i Fabrikerne. Der er en Grundfættning, som det synes, at Regjeringen vil føre ind i vor Lovgivning, men som hvis Nødvendighed jeg nærer nogen Tvivl, nemlig en Grundfættning om Udskillelsen af Kjønnene. Jeg vil strax sige, at jeg ikke nærer nogen aldeles færdig Overbevisning om denne Sag, men jeg nærer som sagt meget stærk Tvivl i saa Henseende; jeg tror, at en saadan befalet Udskillelse let kan lede til det rent Modsatte af det priselige Formaal, der tilfægtes dermed. Jeg skal inderlidt ikke komme nærmere ind derpaa, skjøndt jeg kunde sige en hel Del til Støtte for denne min Mening, men for at Sagen kan blive tagen under nærmere Overveielse, maatte ogsaa i det andet Thing, skal jeg henvise til de Erfaringer, man har andestedsfra i saa Henseende, og som gaa ud paa, at det netop er gjensidig forværende, naar de to Kjønn ere sammen, forsaavidt der er Tale om alvorlig Virksomhed og Arbeide enten i Mandens eller i Saadens Verden; det er kun, naar de to Kjønn ere sammen for at drive Lediggang, at der er Fare for Sædeligheden. Jeg skal derfor henstille til den høttarede Regjering, om den ikke vil tage denne Sag under nærmere Overveielse og ikke for tidligt fastslaa en saadan Grundfættning i Lovgivningen; thi hvis den blev fastslaaet, kunde den maatte gjøre Skade, og det kunde maatte endog være farligt at høre den igjen. I det jeg afholder mig fra de andre Udtalelser, jeg ellers vilde være kommen med angaaende denne Sag, skal jeg kun henvise til et Sted, hvor der kan søges en nærmere Oplysning derom, nemlig i det bekendte franske Tidsskrift Revue des deux mondes af 15de September 1869, hvori en Fransmand, som har besøgt Amerika, fremlægger sine Erfaringer fra saadanne Skoler, hvor begge Kjønn vare forenede ogsaa i den moderne Alder, og hvor der var Forstandere med mere end 30 Aars Erfaring, der netop havde den Lære, jeg her har

tilladt mig at udtale. — Jeg skal opholde mig lidt ved det 4de Afstnit om Skolemøtter, idet jeg dog haaber, at Ordet „Møtt“ for Fremtiden maa blive ombyttet med Ordet „Bøde“. Jeg stiller mig i denne Henseende næsten aldeles som det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgfreds (Termanen). Jeg hører til dem, der tro, at vi for lang Tid siden ere komne ind paa en vigtig Vej, idet vi ved Bøder have villet tvinge til Skolegang. Jeg har haft Leilighed til ogsaa at være tilstede ved et andet svenskt Skolemøde, der afholdtes i Lund fra den 15de til den 17de August 1871. Der var stillet Forslag om, hvorledes man bedst kunde fremme den stadige Skolegang. Selve Forslaget kom ikke frem til Drøftelse i et almindeligt Møde, men det blev henvist til et Udvalg, og jeg tør sige, at det var prøvede og erfarne Skolemend, der toge det under Overveielse. Selve Forslaget var mindre praktisk, der handlede om en Slags Sparebøsser og om Skidstort, saaledes at de, der stadig besøgte Skolen, skulde have Skidstort, og de fik da Penge. Jeg tror ikke, at dette var en rigtig Maade at gaa frem paa, og Udvalget udtalte sig kun flygtigt derom, men det gik tilbunds i Sagen og spurgte om, hvad Grunden var til den ustadige Skolegang. Det er, svarede der, Forældrenes manglende Indsigt i Nødvendigheden af stadige Skolegang, og derpaa sagde man: Naar der ikke finder stadige Skolegang Sted, maa Lærerne samtale med Børnernes Forældre og med Børnene selv og søge at bringe dem til bedre Indsigt; men det gjælder naturligvis frem for Alt om at gjøre Undervisningen levende, saaledes at Børnene kunne besøge Skolerne med Lyst. Det Trede, som kunde være vigtigt, er, hvad ogsaa her er omtalt, at understøtte de ligefrem fattige Børns Forældre, saaledes at de ikke alene fik fri Skolegang, hvad de allerede tilbels have, men ogsaa fik Understøttelse, saaledes at de fik Erstatning for den Fortjeneste, de ellers kunde have af Børnene. Der er et fjerde Forslag, hvorom jeg er mere tvivlraadig, nemlig at Børnene, naar de uden lovlig Marsag udeblev fra Skolen, skulde flyttes ned til en lavere Plads, hvilket ogsaa vilde være en Slags Væksstraf, og at Forældrene skulde ligefom tages i Forhør af Skoleraadet, hvorefter der skulde tages kraftigere Forholdsregler. Jeg er ingenlunde blind for, at vi ikke lige med et Slag kunne have Skoletvangen, og at vi heller ikke kunne gjøre det uden at sætte det Allermindste i Stedet derfor. Naar Forældre fuldstændig misbruge deres Ret, naar de vise, at de ikke ere værdige til at være Forældre, tror jeg, der skal gaa kraftig frem imod dem, men jeg tror, at man først og fremmest skal vende sig imod Væksfølelsen, og da nu disse Forhør i Skoleraadet kunne betragtes som et Slags offentlig Skrift for Forældrene, vil der derved kunne bodes en hel Del paa Ustadiigheden i Skolegangen. — Om Tilsynet er der talt saameget, at jeg skal undlade at fremkomme med, hvad jeg ellers havde